

se spojile z ganljivim votlim glasom mrtvaškega zvona in plule daleč, daleč tje čez tiho plan, gori v višave pred sodni stol Vsemogočnega.

Precej dolgo se je glasil zvon z vaških lin, ker se je Sepec še-le pozno vzdramil iz molitve.

Tiho odide v hišo, kjer počiva mrtvo truplo grobarja Jerina, na priprostem odru med dvema brlečima svečama.

Zvečer se je zbralo precej vasovalcev pri Jerinovih, zakaj cerkvenika in grobokopa je hotel vsakdo kropiti, saj je bil priljubljen povsod.

Da se je po običajnih molitvah tudi kakova rekla, menda mi ni potreba posebej povedati, saj to je že v navadi med narodom.

»Kaj se ti zdi«, šepne stara zgubana ženica svoji sosedi na uho, »Šepec mi ni nič po všeči. Veš, da, oče mu je umrl, a on, on — sin njegov, kaj meniš, da se zmeni kaj za to? Prav nič, ne jedne solze ni potočil.«

»Saj vedno pravim, tiha voda jezove podira, tak že ne bo, kakor je bil ranjki Jerin, oče njegov, Bog mu daj večno luč«, odvrne soseda potihoma, le zadnje besede izgovori na glas, da se sliši po vsi sobi, in ročno prebira v suhi roki jagode velicega črnega molka.

Tacih pogovorov je bilo čuti tisti večer še več, zakaj vsak je hotel povedati svoje mnenje, vsi pa so se strinjali v tem, da Šepec ni vreden sin ranjcega. — Pogreb mlaškega grobarja se je vršil tako, kakor se vrše sploh pogrebi po kmetih. Ni ne vencev, ne trakov, ampak verni ljud spleta drugačen venec, dragoceni venec molitve.

Sepec ni hotel iti za krsto, odzadej se je držal in tudi k jami, katero je bil izkopal sin — očetu, ni prišel. Od strani je gledal vse početje z bolečino, katera se ni kazala na zunanje, a je toliko bolj divjala v notranjem.

Tudi k pogrebščini ga ni bilo. Ta se je opravila kolikor mogoče skromno, zbrali so se le nosilci in nekaj sorodnikov. Ker pa vemo, da je bil Jerin revež in njegova zapuščina ni bila znatna, si lahko tolmačimo, zakaj se zadnjih ni zbralo veliko število.

Sepec je bežal v gozd, zarezal v bukev letnico in dan, začrtal velik križ v deblo za spomin.

Ležal je na mehkem mahu ter dušil notranje razsajajoče boli, in veter, ki je pihal po zelenem bukovju, odnašal je vzdihne nesrečnega dečka na svežo gomilo, pod katero je počivalo truplo — očetovo.

Povesti iz avstrijske zgodovine.

(Piše Al. Stroj.)

XII.

Marija Terezija.

Po smrti Karola VI., zadnjega moškega iz habsburške rodovine, je vladala njegova najstarejša hči Marija Terezija. Avstrijske dežele so prisegle Karolu, braniti njegovo hčer zoper vsakega sovražnika. Tudi

skoro vse evropske države so obljubile, da bodo priznale Marijo Terezijo za cesarico in živele z njo v prijateljstvu. Pa komaj je zatisnil oči blagi cesar, vzdignile so se sosednje države druga za drugo in so hotele odtrgati kos za kosom od lepe Avstrije. Bavarci so se hoteli polastiti Gorenje-Avstrijskega; podpirali so jih Francozi. Saksonci so napadli Češko; španjsko in neapolitansko vojno brodovje je peljalo vojakov, da si priboré Lombardijo. Najhujši sovražnik pa je bil Friderik II., pruski kralj, ki je hotel imeti Šlezijo. Skoraj vsa Evropa se je vzdignila zoper slabotno žensko. Sovražniki so se že menili, kako bodo razdelili lepe avstrijske pokrajine, katere so toliko stoletij vladali vrli Habsburžani. Toda Marija Terezija ni zgubila poguma v tej veliki sili. Zaupala je v Boga in se trdno zanašala na udane svoje podložnike, zlasti Ogre. »Vse smo zgubili«, dejala je, »Bog in Ogri so nam še ostali.«

Da bi si bolj zagotovila udanost Ogrov, šla je trikrat v Požun, prvič dné 25. junija 1741, ko je bila kronana za ogersko kraljico. Prvak ogerskih nadškofov ji je v požunski stolnici dal na glavo krono sv. Štefana in v roko kraljevo žezlo z besedami: »Sprejmi krono kraljestva, ki ti jo dajo na glavo ogerski škofje v imenu trojedinega Boga, in se spominjaj, da postaneš s tem deležna naše častite službe. Sprejmi kraljevo žezlo, ki ti naklada dolžnost, prav vladati dobre podložnike, kaznovati hudobneže, kazati tujcem pravo pot, pomagati nesrečnim, poniževati prevzetne in povikševati ponižne.«

Potem je šla cesarica v spremstvu vseh navzočih škofov in vitezov do takozvanega »hribca kronanja«. To je bil namreč umetno narejen hribec, kamor so nanosili prsti iz vseh krajev Ogerske, in kjer je vihralo polno praporov in zastav. Mladostna cesarica je stopila na hribec in je zamahnila z mečem sv. Štefana na vse štiri strani sveta v znamenje, da hoče braniti državo vsakega sovražnika, naj pride od vzhoda ali zahoda, od juga ali severa. Duhovščina v svoji duhovski obleki, vitezi s sabljami v roki in silne množice ljudstva so bili navzoči in so navdušeno pozdravljali kraljico in ji obljubili neomahljivo zvestobo.

Ko so sovražniki zmagovali in je bila Avstrija v vedno večji nevarnosti, šla je Marija Terezija zopet v Požun, da bi unemala k hrabrosti domorodne Ogre. V svoj grad je povabila vse velikaše kraljestva. Ko so bili zbrani, vstopi med nje v črni obleki. Na glavi je imela kraljevo krono, ob strani meč sv. Štefana. Zbranim vitezom začne z ganljivimi besedami opisovati nevarnosti, ki preté Avstriji. Prepričevalno jim govori o svoji pravici in slednjič izroči svojo krono, svojo čast, svojo prostost, da, svoje življenje zvestobi hrabrih Ogrov. Svitle solze ji pri zadnjih besedah zaigrajo v očeh. Vitezi potegnejo meče iz nožnic in navdušeno zakličejo: »Radi umrjemo za svojo kraljico, Marijo Terezijo! Kri in življenje damo za njo!«

Pozneje je zopet šla cesarica v Požun. Vzela je s seboj tudi malega sinčka Jožefa, ki je bil po njeni smrti cesar. Ko ga zagledajo ogerski velikaši, bili so vsi navdušeni in so takoj sklenili dejansko pomagati dobri cesarici.

Velikaši so jeli nabirati vojakov. Vse je hotelo v boj. Oborožili se niso samo Ogri, ampak vsi narodi pod krono sv. Štefana, posebno Slovaki in Hrvatje. Kmalu je bilo zbranih 60.000 mož, ki so šli naravnost na Bavarsko

in popolnoma premagali Karola VII., ki se je dal oklicati za nemškega cesarja. Sedaj so se jeli oglašati tudi drugi zavezniki Avstrije; zlasti Angleži so se pokazali vrle prijatelje in so poslali mnogo vojakov in denarjev. Posebno se je smilila angleškim gospem Marija Terezija in so zanjo nabrale več milijonov goldinarjev. Samo pruski kralj Friderik II. ni odjenjal, dokler ni dobil Šlezije. Zato mu je Marija Terezija prepustila to deželo, da bi imela mir in bi toliko lažje skrbela za blagor drugih avstrijskih pokrajin.

Po pravici se imenuje Marija Terezija velika in mogočna cesarica, ki je v največji nevarnosti obvarovala Avstrijo, da je niso razkosali sovražniki, in je tudi 40 let prav srečno in dobro vladala avstrijske narode.

Zimski pevci.

(Obraz iz prirode. — Piše Stánon.)

Za našo vasico se prostira v prijaznem dolu mal gozd. Smreke, hoje, borovci, brinje, hrastje — vse se združuje v lepo skupino.

Prijetno je tukaj v poletnem jutru, ko se vzbuja vsa priroda iz nočnega spanja. Dremotno žubori mali studenec izpod starega gabra; zaspano še kimajo cvetlice ob vodi, vsaka s svojo rosno kronico na glavi; nad virom vzdrtava nežna meglica, kakor bi hotela pokrivati snivajoče rastline s svojim lahnim odelom.

Polagoma se razsvetli vzhod, tema izginja in vrhovi gorâ zažaré v zlatih solčnih žarkih. Kakor bi trenil, razprši se megla v gozdíču.

Živahnejše pozibavajo smreke svoje težke veje, glasnejše šumé sivi listi trepetlike, prijaznejše žuborí mali vir — ves gozd se oživi. Radostno doné vesele pesmice okrepcanih ptičev po lesu — mlademu jutru v pozdrav.

Prijetno, zelo prijetno je tukaj po letu. A sedaj kraljuje v prirodi zima, mrzla zima. — Žalostno molči ves gozd. Kakor mrtve kipé samotne smreke v mrzli zrak, od časa do časa počí kaka veja pod sneženo težo, zdaj pa zdaj se zapraší sneg iznad vrha šibke jelke, katera se veselo vspne navzgor. Gosta megla se plazi med golim drevjem, medli žarki pronicujoči skozi sivo meglo se vsipljejo na zemljo.

Okoli poldneva preženó solčni žarki meglo in razsvetlé zameteni gozd. Sneženi kristali zablíščé v krasnih mavričnih barvah. Zimsko gozdno življenje se prične. A kakšno je to življenje!

Nič več ni čuti milodoneče pesmice slavčeve, iznad visoke smreke se ne vsipljejo več glasni zvoki kosovi, v grmu ne žvrgoli več živahna penica in pastaričica ne šviga več za brenčéčimi hrošči po zraku.

Vrh gozda se glasi raz starega hrasta vrana s svojim žalostnim: »kra, kra«. Zdaj pa zdaj se zadere šoja s svojim odurnim vreščanjem ter prhne mimo tebe v gosto vejevje. Strahopetec zajec pogleda boječé izpod zametene grma, vdari z zadnjo nogo ob zemljo in odskače. Toda stoj!